

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Controuersia Vnica. An Christus reuera ab Angelo fuerit confortatus: ita vt
aliquid leuaminis, & consolationis ex colloquio illius acceperit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

ex interrogatione discipuli quidquā addiscit aut illuminatur, sed ad ea tantum excitatur consideranda in actu secundo, cum prius posset potentia proxima seipsum ad eorum considerationem excitare. Illuminatio namque in eo solo fit intellectu, qui proxima caret potētia ad aliquid cognoscendum; ut ait S. D. in 3. dist. 14. q. 1. a. 3. q. 6. & patet ex ijs, quæ late diximus in 1. p. q. 106. a. 1.

Secundo notanda sunt ea, quæ scribit Med. & post eum Valq. disp. 56. cap. 1. circa narrationem illam Luca 22. Apparuit autem illi Angelus de Cælo confortans eum &c. quam affert in primo argumento S. D. & in eius solutione declarat. Quamvis enim ex antiquis nonnulli diuinæ scripturæ partem non esse contenderint, aut de eius sinceritate dubitauerint: nunc tamen approbata per Concilium Trid. editione vulgata narrationem illam conueniente nulli salua fide licitum est de ea dubitare.

Controuersia Vnica.

An Christus reuera ab Angelo fuerit confortatus: ita ut aliquid leuaminis, & consolationis ex colloquio illius acceperit?

Sent. Doct.

VAsquez disp. 56. cap. 2. ait se multo probabilius existimare Angelum Domini ita Christo apparuisse, ut nullam ei consolationem adhibuerit, sed eius potius robur & animi magnitudinē laudauerit, quod tam prompto animo mortis periculo vltro se obtulisset: & pro iua sententia multos allegat Patres ac præsertim Epiph. hæresi 69. cuius verba late refert.

Sed oppositum docent hic S. Tho. ad primum, & Cai. in eius expositione: Medina in suo commentario: qui tamen addit Angelum, quantum in se erat, Christum confortasse, quamuis Christum consolationem illam non acceptare visus sit: quia statim subditur: Factus in agonia prolixius orabat.

Resolutio.
Christum
vere, ac proprie
fuisse
ab Angelo
confortatū.

SCIENDUM est ex D. Thom. in 3. dist. 14. quæst. 1. a. 3. quæstionc. 6. ad 2. Christum ex Angelorum ministerio confortationem accepisse, non enim (inquit) confortabatur per instructionem, sed eo modo, quo ex colloquio & præsentia amicorum & familiarium homo naturaliter confortatur in tristitijs: & in 2. q. 32. art. 5. ait homines in hoc delectari, quod laudantur aut in admiratione habentur: quia per aliorum laudes & admirationem quandam accipiunt cognitionem vel æstimationem propriæ bonitatis vel magnitudinis, in quibus aliquis delectatur. Cum igitur, ut notat Vasq. ex Chrys. Theophil. & Epiph. Angelus Luca 22. admiratione ductus Christum ad passionem procedentem laudauerit, glorificauerit ac benedixerit dicens: tua est adoratio, tuum est dominium, tua est potentia, tua est fortitudo &c. consequens est Christum ab Angelo consolationem accepisse, quatenus scilicet propriæ virtutis & excellentiæ notitia de potentia proxima fuit in actum secundum per Angeli locutionem reducta, & ipsius Angeli veluti amici ac familiaris præsentia delectationem attulit, tristitiæ leuamen afferentem. Qui modus dicendi longe melior est eo, quem ex alijs affert & sequitur Vasq. quia proprium & formalem abque vlla absurditate saluat diuinæ scripturæ sensum: qui etiam veritatem indicat assumptæ à verbo humanitatis: ut in allegata quæstionc. 6. ad 2. S. D. aduertit. Hunc dicendi modum sequuntur Hieron. Dial. 2. contra Pelagianos: Hilar. lib. 10. de Trinit. ante medium Cypri. Epist. 9. circa finem: Bernar. serm. 1. de S. Andrea: Beda Luca 22. Damasc. lib. 3. de fide, c. 20. vltimum explicat Nicetas

lib. 3. Theauric. 37. Iansen. in concordia c. 137. Luca 22. idem afferunt Dion. Carth. Lyranus & Cai. in suis commentarijs.

Ex his ad quæsitum respondetur hæc vnica conclusio. Christus vere ac proprie fuit ab Angelo confortatus: ita ut aliquid leuaminis & consolationis ex colloquio & præsentia illius acceperit.

CONTRA propositam concl. argumentatur Obi. Vasq. 1. Valq. Primo: quia Christus in promptu habuit omnem rationem mitigandi dolorem & tristitiam, & penitus eam extinguendi ac proinde consolandi seipsum, ut nihil ignorauerit, nihil non considerauerit, nihil non expenderit, ergo. Antecedens probatur: nam quis Christo inconsiderantiam eius, quod probe nouerat, in ea occasione concedat? atque ab Angelo ipsi fuisse in memoriam reuocatum dicere ausit? Resp. Christum voluntarie propter nostram salutem tristitiam & passiones omnes, quas habuit, assumpsisse, & propria virtute potuisse pro libito eas abijcere, & id quandoque fecisse: sed ad ostendendam in se naturæ humanæ veritatem, & ad instructionem nostram intrinsecas omnes consolationis causas tunc ab actu eō solandi retinuisse, atque ideo intellectum suum à consolantium consideratione retraxisse, ut totam in ea tristitia constitutus consolationem ab Angelo perciperet: ut bene Carthus. obseruat in dicto cap. 22. Vnde ad argumentum negatur antecedens quo ad vltimam illam partem, videlicet: nihil non considerauit, nihil non expendit: Ad cuius probationem dico inconsiderantiam priuatue sumptā non esse Christo tribuendam: sed negatiui illi posse congruere: non enim actu per scientiam inditam aut acquisitam omnia considerabat. Et quamuis omnia simul actu visione beata consideraret: dispensatiue tamen nullus ex ea deriuabatur in partem inferiorē consolationis effectus.

Secundo arguit: quia Luca 22. postquam dictum est: Apparuit autem illi Angelus de cælo confortans eum, proxime subditur: & factus in agonia prolixius orabat, & factus est sudor eius, sicut gutta sanguinis decurrentis in terram. Ex quibus patet, post colloquium Angeli & confortationem potius creuisse dolorem, quam mitigatum fuisse: siquidem antea non erat factus in agonia, nec sanguinem sudauerat: igitur nullam Christus ab Angelo consolationem accepit. Et confirmatur: quoniam agonia est extrema perturbationis species, quam Latini perturbationem appellant &c. Resp. nullam esse consequentiam, quia sicut libere Christus ab Angelo consolationem accepit, ita libere quando voluit, eam dimisit, & tristitiam ex apprehensione passionis ac mortis proxime imminentis consequentem admisit: & ideo post receptam ob dictam causam ab Angelo consolationem & breuem eius retentionem eam dimisit, inferiorem suæ humanitatis partem naturæ suæ relinquendo. Et quoniam ex Angelica consolatione non fuerunt ablatae tot dispositiones ad agoniam ex præcedenti tristitia congregatae, mirum non est, quod recedente consolatione & redeunte tristitia, qua dispositio perficiebatur ad agoniam, hanc effecit cum sudore sanguineo: & quamuis Euangelista non referat moram aliquam inter consolationem ab Angelo receptam & agoniam intercessisse, non tamen affirmat hæc absque vlla temporis interposita mora contigisse, sed valde probabile est hæc aliqua temporis duratione fuisse distantia.

Alia, quæ congerit idem auctor exponendo verba illa: confortans eum militans aduersus ipsum: ut patet ex ijs, quæ supra notauimus ex D. Thoma.

QVÆ.